

Asia: VN/16661/2026

Valtioneuvoston asetus asuinrakennusten energia-avustuksista vuosina 2026-2027

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen lämmöneristevalmistajien yhdistys Finnisol ry:n lausunto

Valtioneuvoston asetus asuinrakennusten energia-avustuksista vuosina 2026-2027
(Lausuntopyyntönumero: VN/16661/2026)

Alkusanat

Suomen lämmöneristevalmistajien yhdistys Finnisol ry kiittää mineraalivillavalmistajien edunvalvontaorganisaationa mahdollisuudesta lausua rakennusten energiatehokkuutta koskevaan sääntelyyn.

Finnisol edustaa merkittävää osaa kotimaisesta lämmöneristeiden valmistuksesta ja on vanhin edunvalvojaorganisaatio alallaan. Mineraalivilla on luotettu, luonnollinen ja kestävä eristeratkaisu, jolla on jo pitkälti yli puolen vuosisadan kokemukset Suomen olosuhteissa ja mittavat tuotekehityspanostukset tukenaan sopeuduttaessa huomisen ilmastoon.

Mineraalivillalla on ratkaistu vuosikymmenien saatossa yhteiskunnallisesti merkittävät haasteet niin rakennusten paloturvallisuuden kuin eristämisen sisäilma- ja kosteusturvallisuuden saralla, parannettu rakennusten äänimaailmaa merkittävästi sekä poistettu luonnontuotteisiin pohjautuvia eristämiseristysratkaisuja piinanneet homeenkasvun ja hyönteisten aiheuttamat haitat. Mineraalivillan käytön voidaan luotettavasti sanoa olevan kestävästä rakentamisesta.

Asetuksen tavoitteista

Finnisol pitää kehysriihessä päätettyä asuinrakennuksen korjausavustusta erittäin ajankohtaisena ja tarpeellisena hallituksen päätöksenä. Finnisol pitää erittäin kannatettavana avustuksen tavoitetta

lisätä nopealla aikataululla yksityisten asunto-osakeyhtiöiden ja valtion rahoittamien vuokra- ja asumisoikeustaloyhtiöiden energiakorjauksia ja korjausrakentamista.

Kehysriihessä päätetyllä rahoituksella tavoitellaan nopeaa vaikutusta kansantalouden kasvuun ja siksi on perusteltua pyrkiä asetuksella lyhyeen hakuikkunaan. Avustuksen hakuikkuna aiheuttaa kuitenkin merkittäviä haasteita kahdesta näkökulmasta: ensinnäkin kehysriihen vuoksi jo kesäkaudella 2026 käynnistettäväksi tarkoitettuja hankkeita on laitettu jäihin odottamaan avustusta ja toisekseen asetuksen voimaantultua uusille hankkeille jää varsin lyhyt aika suunnitella rakennusten energiatehokkuuden parantamisen kannalta järkeviä hankekokonaisuuksia. Siksi on pelkonamme, että avustus käytetään pääosin sellaisiin hankkeisiin ja toimenpiteisiin, joiden käynnistämiseen valtiontukea ei varsinaisesti tarvittaisi. Tällöin energia-avustukselta toivottu kansantaloudellisen kasvun vauhdittaminen jää varsin ohueksi ja jopa hidastaa vuonna 2026 käynnistettäviä korjaushankkeita.

Finnisol pitää ongelmallisena asuinrakennusten energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävien korjausavustusten toistuvaa määräraikaista, lyhytkestoista luonnetta ja muuttuvia avustuksen myöntämisen ehtoja. Erityisen ongelmallisena pidetään nyt esitetyn energia-avustuksen lyhytkestoisuutta sekä jakoperusteiden ja avustettavan määrän laskennan monimutkaisuutta, jotka vähentävät merkittävästi energia-avustuksen käyttökelpoisuutta taloyhtiöiden kannustamisessa energiatehokkuuskorjauksiin. Finnisol yhtyy Kiinteistöliiton näkemykseen, että yksinkertaisesti haettava ja nopeasti myönnettävä pienempi avustus olisi tehokkaampi kuin hakemukseltaan työläämpi ja käsittelyltään hitaampi avustus.

Finnisol haluaa korostaa valtion pitkäjänteisten tukien merkitystä tavoiteltaessa EU:n ilmastolain päästövähennystavoitteita vuodelle 2040 ja Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tavoitteita päästöttömästä rakennuskannasta vuodelle 2050.

Keskeiset ehdotukset energia-avustuksen käyttökelpoisuuden parantamiseksi

Finnisol ehdottaa, että valtion energia-avustukset kohdennetaan työllisyysvaikutusten maksimoimiseksi asuinrakennusten peruskorjausten yhteydessä tehtäviin rakennusten energiatehokkuutta merkittävästi parantaviin toimenpiteisiin ja avustuksen myöntämisen kriteereissä painotetaan avustuksen kohdentamista eniten energiatehokkuutta parantavien hankkeiden käynnistämiseen.

Erillisinä toimenpiteinä tehtäviä rakennuksen energiatehokkuutta merkittävästi parantavia toimenpiteitä ei mielestämme tulisi avustuksen piiriin ulottaa, ellei kyseessä ole rakenteellista energiatehokkuutta parantavat peruskorjauksen luonteiset vaiheistetut toimenpiteet: rakennuksen tai rakennusosien lisälämmöneristäminen tai lämmöneristyksen uusiminen merkittävästi energiatehokkaammaksi.

Finnisol kehottaa selkeyttämään avustuksen monimutkaisia hyväksymisperusteita ja linjaamaan avustuksen määrän perustelumuistiossa arvioidun 20 % kustannusvaikutuksen sijaan suoraan Euroopan Investointipankin EU ELENA-tukimekanismia vastaavaan 10 % tasoon hankkeen kokonaiskustannuksista. Ehdotuksella voidaan selkeyttämisen ohella kasvattaa avustuksen vaikuttavuutta kaksinkertaiseksi 1,1 miljardiin euroon ja vastaavasti kasvattaa työllistävät vaikutukset 14 400 htv korjausrakentamisessa ja 1 500 htv suunnittelussa, rakennustuote- ja rakentamisessa verrattuna tavanomaiseen tasoon.

Ehdotamme myös energiatehokkuutta koskevan kriteeristön yhtenäistämistä EU ELENA-mekanismin kriteerien kanssa, jotta keskipitkällä tähtäimellä kansallisten energia-avustuksen avulla voidaan kehittää yksityisten tai julkisrahoitteisten taloyhtiöiden energiatehokkaan peruskorjaamisen yhteishankkeita EU ELENA-mekanismin rahoitusehtoihin soveltuviksi.

Ehdotuksen taustalla on tavoite kannustaa yksityisomisteisia asunto-osakeyhtiöitä toteuttamaan EU:n asettamien ilmastotavoitteiden mukaisia energiatehokkaita peruskorjauksia mahdollisimman laajassa mittakaavassa. Tähän tarvitaan Suomen valtiolta pitkäjänteistä tukimekanismia, jonka suuruuden ei tarvitse olla välttämättä kovin suuri, kunhan kannustevaikutus energiatehokkuuden parantamiseen aikaansaadaan riittävän pitkäjänteisesti.

Kehotamme tarkastelemaan nyt varattua energia-avustusta keskipitkällä aikajänteellä kannustimena energiatehokkuuden merkittävään parantamiseen erityisesti energiatehokkuudeltaan heikoimman 43 % osassa rakennuskantaa, jotta vuodelle 2035 ja siitä eteenpäin asetettavat tavoitteet voidaan saavuttaa kansantaloudellisesti kestävällä tavalla. Energia-avustuksen tulisi kannustaa uusien energian tarvetta vähentävien peruskorjausten käynnistämiseen erityisesti siinä osassa rakennuskantaa, jossa rahoituksen saanti ja hankkeiden käynnistäminen on muutoinkin haastavaa, mutta energian säästöt ja päästövähennykset suurimmat.

Perustelumuistion kommentit ja muutosehdotukset

Finnisol vastustaa perustelumuistion taulukon ”Energiatehokkuuden parantamisen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista” mukaisia avustettavien kustannusten hyväksymisperusteita liian monimutkaisina ja kokonaisratkaisuja syrjivänä.

Valtioneuvoston asetuksen 1095/2022 perustelumuistion sivun 14 kuvan 2 taulukosta käy ilmi Kerrostalojen korjaustoimenpiteiden yksikkökustannukset 7/2021 mennessä myönnettyjen avustusten aineistosta, joiden perusteella voidaan todeta julkisivun lämmöneristyksen asuntokohtaisen keskihinnan 12 889 € olevan merkittävästi korkeampi kuin toiseksi kalleimman toimenpiteen, öljylämmityksestä luopumisen 7 067 €. Lisäksi voidaan todeta asuntokohtaisen maksimituen saamisen edellyttävän 8 000 € rajan ylittävän ainoastaan julkisivun lisälämmöneristämisen kustannusten osalta. (Valtioneuvosto 2022, <https://valtioneuvosto.fi/delegate/file/114736>)

Kun vielä huomioidaan avustettavien kustannusten hyväksymisperusteiden olevan julkisivuremontin osalta 20 % ja öljylämmityksestä luopumisen osalta 100 %, voidaan todeta energia-avustuksen syrjivän tehokkaasti rakennusten vaipparakenteiden rakenteellisen energiatehokkuuden parantamista, jolla on suurimmat vaikutukset työllisyyteen ja kiinteistön arvon säilyttämiseen sekä tutkitusti merkittävä potentiaali päästövähennyksiin ja asukkaiden energiansäästöihin. (Suomen Ympäristökeskus 2026, <https://helda.helsinki.fi/items/4116c683-c8b3-4667-a91c-bd7c6afdc273>)

Finnisol edellyttää perustelumuistioon muutoksia taulukon ”Energiatehokkuuden parantamisen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista” riviin ”Merkittävä (vähintään asetuksen 4/13 taso) lisälämmöneristys julkisivun uusimisen yhteydessä” korottamista 20 prosentista 100 prosenttiin, kuitenkin vähintään 60 prosenttiin.

Edellytämme myös lisäämään taulukkoon uuden rivin, jossa määritellään ”Julkisivun uusiminen lämmöneristävyydeltään vähintään 30% lähtötilannetta parempaan tasoon.” siten, että

avustettavien kustannusten määrä on julkisivun uusimisen kustannuksista vähintään 60 % ilman erillistä selvitystä.

Perusteluna esitämme:

Kyseessä oleva taulukkorivi ”Merkittävä (vähintään asetuksen 4/13 taso) lisälämmöneristys julkisivun uusimisen yhteydessä” käsittelee sanamuodoltaan suoraan lisälämmöneristämisen kustannuksia, jotka näistä tulisi kokonaisuudessaan (100%) ulottaa avustettaviksi kustannuksiksi.

Ehdotettu lisäriivi ”Julkisivun uusiminen lämmöneristävydeltään vähintään 30% lähtötilannetta parempaan tasoon.” taas on tarpeellinen kohdentamaan avustus kattavan julkisivuremontoinnin yhteydessä toteutettavaan lämmöneristysten uusimiseen.

Rakennuksen lämmöneristysten uusiminen ja lisälämmöneristys ovat merkittävästi energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä, jotka edellyttävät hankkeeseen ryhtyvältä merkittävää lisäpanostusta korjaushankkeen suunnitteluun ja haettavaan lisärahoitukseen. Lisäksi rakennusten lämmöneristeiden uusimisella ja lisälämmöneristämällä on usein rakennuksen tiiveyttä parantava vaikutus. Tiivistyksen parantamisen lisäksi myös ikkunoiden uusiminen tulee useimmiten ajankohtaiseksi julkisivun lämmöneristysten uusimisen tai lisäeristämisen yhteydessä. Näin ollen avustusta tulee kohdentaa ennen kaikkea mittavien julkisivuremonttien käynnistämiseen, joissa saavutetaan samalla kertaa vaipparakenteiden lämmöneristysten ja tiiveyden merkittävä parantaminen.

Pykäläkohtaiset kommentit ja ehdotukset

3 § Energiatehokkuuden parantamisen vaatimustaso

Finnisol toteaa energiatehokkuuden parantamisen vaatimustason olevan liian matala EU:n ilmastolain tai Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tavoitteisiin pääsemiseksi.

Ehdotamme pykälän muuttamista seuraavasti:

”Avustusta voidaan myöntää sellaisten toimenpiteiden kustannuksiin, joiden yhteydessä asuinrakennuksen energiatehokkuutta parannetaan alueidenkäyttölain (132/1999) kumotun 117 g §:n 4 momentin nojalla säädettyä laskennallista energiatehokkuuden vertailulukua vähintään 30 prosenttia verrattuna rakennuksen rakentamisajankohdan tai, jos rakennuksen käyttötarkoitusta on muutettu, käyttötarkoituksen mukaiseen tasoon.”

Perusteluina esitämme:

Valtioneuvoston asetuksen 1095/2022 perustelumuistion perusteella asuinrakennusten energia-avustus vuonna 2023 myönnettiin rakennuksille, joiden energiatehokkuutta tuli parantaa kerrostaloissa 32 %, rivitaloissa 36 % ja pientaloissa 44 % verrattuna aikaisempaan tasoon (rakentamisajankohta tai käyttötarkoituksen muutos). Nyt perustelumuistion perusteella ehdotetaan huomattavasti matalampaa vaatimustasoa: kerrostaloissa 23 %, rivitaloissa ja pientaloissa 28 %. (Valtioneuvosto 2022, <https://valtioneuvosto.fi/delegate/file/114736>)

Ehdotuksella halutaan selkeyttää ja yhtenäistää energiatehokkuuden parantamisen tavoitetasoa ja linjata sitä yhteneväksi Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 30 resitaalissa lueteltujen EU:n

taksonomian mukaisten määritelmien kanssa, jotta hankkeet voidaan katsoa vihreään rahoitukseen luokiteltaviksi investoinneiksi.

6 § Avustuksen määrä

Finnisol toteaa avustuksen määrän ja avustettavien kustannusten hyväksymisperusteiden syrjivän kokonaisratkaisuja ja olevan liian monimutkainen taloyhtiöiden päätöksentekoon. (Varke 2023, <https://www.varke.fi/fi/document/taloyhtioiden-energia-avustuksen-hakuohje-2023>)

Ehdotamme pykälän muuttamista seuraavasti:

”Avustuksen määrä avustuspäätöksessä avustettaviksi hyväksytyistä ja toteutuneista kustannuksista on enintään 10 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista.”

Perusteluina esitämme:

Ehdotuksella selkeytetään merkittävästi avustukseen määrän määrittelyä, asuinrakennusten osakkeenomistajien kykyä hahmottaa energia-avustuksen merkitys hankkeen kannalta ilman erillisten konsulttien käyttöä. Ehdotuksella mahdollistetaan energiatehokkaan peruskorjaamisen kokonaisoptimaalinen tarkastelu kokonaisratkaisuja syrjimättä.

Ehdotuksella voidaan kasvattaa avustuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta kaksinkertaiseksi 1,1 miljardiin euroon ja vastaavasti kasvattaa työllistävät vaikutukset 14 400 htv korjausrakentamisessa ja 1 500 htv suunnittelussa, rakennustuote- ja rakentamisessa verrattuna tavanomaiseen tasoon.

9 § Voimaantulo

Finnisol toteaa, että energia-avustusten hakuikkuna on liian kapea avustuksen tavoitteiden ja kansantaloudellisesti merkittävien hyötyjen saavuttamiseksi.

Ehdotamme pykälän muuttamista seuraavasti:

”Tämä asetus tulee voimaan x päivänä x kuuta 2026.

Korjaushankkeen suunnittelukustannukset, jotka ovat muodostuneet 20 päivänä huhtikuuta 2026 alkaen voidaan ottaa huomioon laskettaessa 7 §:n mukaisia avustettavia kustannuksia.

Aloitetuista korjaustoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset voidaan ottaa huomioon laskettaessa 7 §:n mukaisia avustettavia kustannuksia, jos korjaustoimenpiteisiin liittyvät tarjouspyynnöt on hyväksytty tai urakkasopimukset allekirjoitettu ja rakennustyöt aloitettu aikaisintaan 1.6.2026, ja hanketta koskeva hakemus liiteasiakirjoineen on toimitettu Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukselle 31 päivänä joulukuuta 2027 mennessä.”

Perusteluina esitämme:

Asetuksen perustelumuiotiossa on korostettu asiantuntija-avun ja hyvän suunnittelun merkitystä energiatehokkaiden korjausten kokonaisratkaisujen toimivuuden kannalta. Uusien energiatehokkuuden kokonaisvaltaiseen parantamiseen tähtäävien hankkeiden käynnistämistä tavoittelevan energia-avustuksen tulisi mahdollistaa sekä taloyhtiöiden päätöksenteko että

hankkeiden suunnitteluun tarvittava aika. Suurimmat työllisyysvaikutukset kuitenkin saadaan kohdentamalla tuki energiatehokkaaseen peruskorjaamiseen ja erityisesti energiatehokkuudeltaan heikoimpaan 43 prosenttiin, jossa energiatehokkuuden parantamisen lisäksi parannetaan kohtuuhintaisesti asumisen laatua ja säilytetään kiinteistöjen arvoja.

Tästä syystä avustuksen kohdentaminen energiatehokkuudeltaan heikoimpien 43 prosentin energiatehokkuuden parantamiseen energiatehokkaan peruskorjauksen avulla edellyttää energia-avustuksilta pitkäjänteisyyttä ja ennakoitavuutta. Lähes nollaenergiarakennusten osalta asuinrakennuksissa on perustelua energia-avustusten jatkaminen vuoden 2029 loppuun, koska 2030 alkaen siirrytään päästöttömien rakennusten vaatimustasoon.

Loppusanat ja kokonaisvaikutusten arviointi

Energia-avustuksen ensisijaisen tavoitteen tulee olla rakennuksen vaipan energiatehokkuuden parantaminen, jonka ympärille muut energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet rakentuvat. Rakennusten energiantarpeen alentamiseen tulee ohjata systemaattisesti tarjoamalla tukea korostetusti vaipparakenteiden energiatehokkuuden parantamiseen, joiden toteuttamiseen kohdistuu suurin rahoitustarve ja, joista aiheutuu suurimmat yhteiskunnalliset hyödyt (tai haitat).

Finnisol edellyttää rakennusten energiantarvetta vähentävien vaipparakenteisiin kohdistuvien rakenteellista energiatehokkuutta parantavien toimenpiteiden kannusteiden merkittävää parantamista. Ei ole hyväksyttävää, että matalan työllisyysvaikutusten ja ulkomaisiin laitteistoihin perustuvia energiaratkaisuja tuetaan valtiontuella korkeiden työllisyysvaikutusten kotimaisten rakenteellisten vaipparatkaisujen sijaan merkittävästi korkeammilla prosenteilla hyväksyntäperusteissa.

Lopuksi todetaan, että korjausrakentamisen edistämiseen kohdistettavissa valtion tukimekanismeissa tulee huomioida Suomen sitoutuminen EU:n ilmastolain tavoitteiden toteuttamiseen. Merkittävässä roolissa näiden tavoitteiden toteuttamisessa on olemassa oleva rakennuskanta, johon laaditaan parhaillaan Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanon osana Kansallista rakennusten perusparannussuunnitelmaa.

Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen tulee toteuttaa huomioiden kustannustehokkuuden korostunut merkitys direktiivin päätavoitteen toteuttamisessa. Energiatehokkuuden parantaminen toteutuu kansantaloudellisesti edullisella tavalla vain, jos sen edellyttämät hankkeet ja toimenpiteet ovat oikeasti rahoitettavissa, myös vaipan energiatehokkuuden parantamisen osalta. Osoptimoitujen ratkaisujen summa ei enää riitä tavoiteltaessa päästötöntä rakennuskantaa vuoteen 2050 mennessä.

Tuemme mielellämme valmistelua lisätiedoin ja tarvittavin selvityksin.

Suomen lämmöneristevalmistajien yhdistys Finnisol ry:n puolesta

DI Petri Backström

Toiminnanjohtaja

+358 50 5211 888

petri.backstrom@rakennusteollisuus.fi

Backström Petri
Suomen Lämmöneristevalmistajien Yhdistys Finnisol ry